

Prästernas, borgarnas och böndernas barn

spädbarn vaccinera lindas kolt katedralskola domskola universitet husmoder stadsskola så tröska skörda kärna ysta vallflicka fäbodvall karda spinna slända spinnrock väva slå gräs foder svinaherde kreatur katekes

Många barn dog redan som **spädbarn**. Så kallas barn fram till att de är ett år gamla. Det fanns få mediciner, och man kunde ännu inte **vaccinera** människor. Att vaccinera betyder att skydda mot en smittsam sjukdom. Inte heller kunde läkarna operera, så som de kan nu.

Små spädbarn **lindades** med armarna tätt utmed kroppen. Annars trodde man, att benen och armarna kunde bli sneda. Lindorna togs inte bort förrän barnet var ett år. Då var barnen i koltåldern. **Kolt** var en klänning, som både flickor och pojkar hade.

Prästernas barn fick lära sig läsa. De vuxna ville, att pojkarna skulle studera vidare och bli präster som sin far. Då skulle de först gå i en **katedralskola**, som också kallades **domskola**, och sedan studera på **universitetet**. Men flickorna förväntades bli **husmödrar** och sköta hem och barn.

Borgarnas barn fick tidigt hjälpa till hemma. Pojkarna lärde sig sin fars hantverk genom att de fick vara med när fadern arbetade. Flickorna lärde sig allt som behövdes för att kunna sköta ett hem. Inne i städerna byggdes så småningom **stadsskolor** för de rika borgarnas barn. De fick lära sig kristendom, att läsa, skriva och att räkna.

Böndernas barn fick vara med när deras föräldrar **sådde**, **tröskade** och **skördade**. Att skörda betyder att samla in sädeslag. Att tröska betyder att ta bort fröskal från sädeskornen.

Flickorna fick också hjälpa till, när man **kärnade** smör och **ystade** ost. Kanske fick de ibland arbeta som **vallflickor**. Då vaktade de kor, får och getter långt hemifrån på en **fäbodvall**.

Det var också viktigt, att flickor lärde sig att **karda** ull. När man kardar, luckrar man upp och reder ut fårens ull. Sedan kunde man **spinna** tråd och garn med en **slända** och senare men en **spinnrock**. Med garnet kunde man sen **väva** tyg.

Pojkarna arbetade också som **svinaherdar** och vaktade grisarna i skogen. Eller kanske de var **vaktpojkar** och passade byns **kreatur**, dvs. stora husdjur.

Pojkarna fick också **slå gräs**, som skulle bli vinter**foder** till djuren.

Så småningom blev det prästernas eller klockarens uppgift att lära böndernas barn kristendom och att läsa **katekesen**, som var en kristendomsbok.

Kommer du ihåg orden?

1. Vad användes en slända till? _____
2. Vad var en kolt? _____
3. Vem kallas ett spädbarn? _____
4. Vad gjorde en vallflicka? _____
5. Vad gör man, när man ystar? _____
6. Vad kallas det, när man gör smör av grädde? _____
7. Vad betyder ordet ”kreatur”? _____
8. Vad var en katekes? _____
9. Vad gör man, när man tröskar? _____
_____
10. Vad betyder ordet ”karda”? _____
_____